

Presidentiële Rede

– Radha Burnier

De vooruitgang van de mensheid hangt niet zozeer af van mensen die iets doen dat anderen niet hebben gedaan dan wel van die mensen wier denkvermogen fris en alert blijft voor nieuwe perspectieven en hogere werkelijkheden. Zulke mensen laten zich niet terneer slaan door ideeën en manieren van denken die bekend zijn; zij kunnen gevestigde ideeën loslaten, zij zijn niet bang voor nieuwe ideeën. Ons motto ‘Er is geen godsdienst hoger dan Waarheid’ noodzaakt alle studenten van de Wijsheid niet de fout te maken te blijven hangen in gevestigde manieren van denken maar om het denken altijd fris en helder te houden om steeds dieper en verder te kunnen zien.-

Deze rede werd gehouden ter gelegenheid van de 125e jaarlijkse conventie van de Theosophical Society, gehouden te Adyar op 26 december 2000.

Broeders en zusters, ik heet u hartelijk welkom op deze 125e jaarlijkse conventie van de Theosophical Society en op ons zeer geliefde hoofdkwartier in Adyar. Dit jaar is het thema van onze conventie ‘De Theosofische Vereniging – steeds in de voorhoede’. Zij is en moet altijd in de voorhoede van het denken blijven gedurende de vele eeuwen die vóór ons liggen om vrede en ware spirituele vooruitgang te brengen op deze planeet en voor haar bewoners. Laat ons de zegen van onze Oudere Broeders aanroepen, zodat wij de kracht en de onzelfzuchtige toewijding mogen hebben die nodig is om door te gaan met het helpen van de mensheid bij de opmars naar hogere niveaus van realisatie:

Mogen zij die de belichaming vormen van onsterfelijke Liefde met Hun hulp en leiding deze Vereniging zegenen, die opgericht is om een kanaal te zijn voor Hun werk. Mogen Zij haar inspireren met Hun wijsheid, sterken met Hun kracht en van energie voorzien door Hun activiteit.

In deze 125 jaar hebben er veel veranderingen plaatsgevonden in de wereld, niet alleen materieel maar ook in de gedachtensfeer. Ik geloof, en u vast ook, dat de Theosofische Vereniging een belangrijke bijdrage geleverd heeft in het tweeweg-

brenge van deze veranderingen die zo nodig zijn voor menselijke vooruitgang. Van tijd tot tijd vragen journalisten: 'Wat heeft de Theosofische Vereniging al die jaren gedaan?' Wanneer deze vraag door journalisten gesteld wordt, bevat zij vaak de implicatie dat de Vereniging niets bijzonders gedaan heeft om het menselijk lijden te verlichten: voor zover zij weten zijn er geen weeshuizen gesticht, of enorme sommen geld opgehaald en aan noodhulpfondsen geschonken. Zulke mensen schijnt het toe alsof er geen zichtbare effecten zijn om de bewering van de Vereniging te staven dat zij een spiritueel en filantropisch lichaam is. Er zijn anderen, behalve journalisten, die ook activiteiten wegwerpen zoals het houden van conferenties, het organiseren van studiebijeenkomsten en discussies en het verspreiden van literatuur, als zijnde theoretische bezigheden die geen antwoord bieden op de noden van de wereld en zijn praktische problemen. Niettegenstaande dit moet het heel duidelijk zijn voor de leden van de TS dat de meest praktische daad voor een Vereniging zoals de onze is het geven van een continue impuls tot juist denken, gebaseerd op de juiste benadering van het leven. Tot nu toe heeft de Vereniging deze impuls stilzwijgend en consistent gegeven. Zal zij hiermee door kunnen gaan?

De juiste mentale houding komt zonder moeite naar voren wanneer er inzicht is in de multidimensionale en diepgaande aard van het leven en haar doelstellingen. Onze leden moeten beseffen dat juist denken en juiste opvattingen onmisbaar zijn voor de regeneratie van het menselijk bewustzijn voordat er een nieuwe, spirituelere beschaving voor de dag komt, en dat wij er allemaal hard aan moeten werken om het deze richting in te krijgen. Verandering op het mentale gebied gebeurt niet snel, omdat het denken sterk geconditioneerd is. Het proces van 'ontconditioneren' gaat om het verzaken van persoonlijke bindingen en interesses en dat lukt niet in één dag. Dus moet onze toewijding doorgaan en wij moeten als één lichaam aanmoedigingen bieden en gelegenheden om de levenspro-

blemen te bespreken en te overdenken met het doel een diep inzicht te verkrijgen, dat leidt tot altruïstische gedachten en handelingen. Dit lijkt misschien theoretisch en onproductief voor diegenen die niet vooruitzien. Wij moeten de moed niet opgeven als de verwachting van snelle resultaten – geen blijvende resultaten – van de kant van andere mensen niet vervuld wordt. Zoals de hele wereld weet, malen Gods molens langzaam: de spirituele regeneratie waar onze Vereniging voor werkt zal alleen plaatsvinden door vertrouwen in geduldige en standvastige inspanningen.

De juiste mentale houding komt zonder moeite naar voren wanneer er inzicht is in de multidimensionale en diepgaande aard van het leven en haar doelstellingen.

Laten wij eens terugkijken op de situatie aan het einde van de 19e eeuw, toen Mevrouw Blavatsky opnieuw de aloude wijsheidsleringen bekendheid gaf. Buiten India waren er nauwelijks mensen die beseften dat het leven één is, een geheel, en dat alles bewustzijn is in dit uitgestrekte universum. Vandaag de dag zijn er echter veel mensen die goed nadenken – filosofen, wetenschappers, ecologen en anderen – die onderlinge verbanden en verenigende krachten in het gehele universum zien. Sir William Rees, de vooraanstaande kosmoloog, bijvoorbeeld, zegt: 'Er bestaan hechte verbanden tussen sterren en atomen, tussen de kosmos en de microwereld'. Dit nieuwe maar oude inzicht wijst op een enorme verandering in de wereld van het denken, en Theosofen hebben vooruitgang in deze richting grotendeels gestimuleerd door middel van geschriften, lezingen, studies, persoonlijke contacten en niet in het minst door gedachtengolven. Theosofen hebben geholpen bij het in beweging zetten van trillingen in de onzichtbare sfeer van het denken, door hun contemplatie en meditatie, die repercussies hebben

gehad op het menselijk bewustzijn als geheel. Misschien zijn wij niet de enigen geweest die dit gedaan hebben, maar wij waren pioniers.

Is het de plicht van Theosofen om bijeenkomsten bij te wonen, of lid te worden van loges van de Vereniging en deel te nemen aan studie en discussie? Er zijn leden die niet bereid zijn om zulke 'verplichtingen' na te komen; sommige anderen beschouwen zulke activiteiten als een deel van een geaccepteerde routine in hun leven. Maar leden die echt toegewijd zijn aan het doorvoren van het hoge ideaal van menselijke vooruitgang en volmaking komen bijeen, denken en bespreken deze dingen samen – vreugdevol, niet met tegenzin – om de weg vrij te maken voor het licht van wijsheid om hun denken te doordringen. Gezamenlijk onderzoek, serieuze discussie en studie bevorderen niet alleen individueel begrijpen, maar verenigen het denken. Het Achtvoudig Pad, zoals gegeven door de Boeddha, verwijst naar juist inzicht en juist denken; de juistheid ontstaat door diepgaand onderzoek en juiste perceptie.

Het is gemakkelijk om het belang van juist denken te negeren of af te kraken. *De Stem van de Stilte* zegt: 'Het denken is de grote doder van het Werkelijke. Laat de discipel de doden doden.' Dit betekent niet dat wij gedachteloos kunnen leven op het empirisch niveau van onze gewone activiteiten, of terugvallen op de onbewuste volmaaktheid van de pre-menselijke staat. In het laatste geval overheerst de onschuld en functioneert de intelligentie van de natuur, die wij instinct noemen. Maar op het menselijk niveau heeft het denken een belangrijke rol bij het sturen van activiteiten. Wanneer het denken persoonlijk is en op zichzelf gericht, wordt het denken verwrongen en de handeling slecht. Ik denk dat we Krishnamurti's beweringen slecht begrijpen als we menen dat hij bedoeld heeft dat alle gedachteprocessen vermeden moeten worden. In feite heeft hij gezegd: 'Het is alleen een verstand dat in staat is tot denken, dat een nieuwe wereld kan

scheppen waar geen misère en geen verdriet is.' Hij verwijst in ieder geval naar juist denken. Natuurlijk kunnen wij het niet zonder te denken. Maar zoals hij vaak zei: "Gedachten moeten op de juiste plaats komen en het denkvermogen moet juist gebruikt worden".

Veel van de nare dingen van tegenwoordig komen voort uit onjuist denken en een verkeerde kijk op de wereld. Onderzoek heeft aangetoond dat de toename van geweld die wij tegenwoordig ervaren in niet geringe mate te wijten is aan de gewelddadige tonelen die op het beeldscherm te zien zijn, en aan fictie waarin misdaad en geweld centraal staan. Aan de andere kant verklaarde de aloude Indiase literatuur die handelt over toneel, dans en andere kunst, dat kunstzinnige uitingen zich volledig zouden moeten onthouden van het presenteren van taferelen van moord, geweld en sensualiteit. Zij wisten dat de boodschap die door zulke voorstellingen overgebracht wordt, is dat geweld en sensuele bevrediging in veel situaties een toepasselijke respons vormen. Zij vormen het denken langs deze lijnen en derhalve is het in de huidige wereld een dagelijkse realiteit geworden om te verkrachten, te schieten, levens op te blazen en andere gruwelijkheden te plegen.

Verkeerde gedachten worden gegeneerd door onbekendheid met de fundamentele wetten van het universum en een onjuiste kijk op het leven. De overheersende idee bijvoorbeeld dat deze wereld is samengesteld uit menselijke en andere levende wezens die niet aan elkaar gerelateerd zijn, met aparte doelen en interesses, kan slechts agressie en verkeerd handelen oproepen. Zo ook een levensconcept waarin alleen de mens belangrijk is en dieren, planten en andere wezens beschouwd worden als gebruiksvoorwerpen, niet als voelende wezens met gevoelens van pijn, affectie of vertrouwen, resulteert in het egoïsme dat zo kenmerkend is voor de moderne wereld. Waarom wordt wreedheid jegens mensen en dieren op zo'n grote schaal geaccepteerd zonder

dat iemand daar vraagtekens bij zet? Omdat mensen niet vinden dat zulk gedrag immoreel is. Hun levensconcept is er een waarin alleen de mens waarde heeft, of veeleer, alleen bepaalde klassen menselijke wezens worden als echte mensen beschouwd.

De aloude wijsheid zegt dat alles in het universum leven en intelligentie is, inclusief mineralen en schijnbaar levenloze dingen; overal is er een innerlijke bewustzijnsrespons, zelfs wanneer wij deze niet waarnemen omdat wij er niet gevoelig genoeg voor zijn. Pijn en vreugde, angst en vertrouwen zijn alle de ervaringen van alle levende schepselen, hoe klein ook. Als een gedachte juist is, is deze gebaseerd op de visie dat wij ons bevinden in een levend, ongedeeld universum; dan zijn vriendelijkheid, vrede en vreugde een natuurlijk deel van ons.

Laat ons ook bedenken dat al onze gedachten en gevoelens overgebracht worden; zij verspreiden zich in alle richtingen. Door ons worden andere mensen voortdurend beïnvloed tot het hebben van juiste of verkeerde gedachten. Nog krachtiger dan de visuele beelden die op het beeldscherm geproduceerd worden waardoor zo veel mensen geconditioneerd zijn, zijn de trillingen in de psychische wereld van emotie en gedachte. In boeken zoals *Gedachtenkracht* van Annie Besant en *Gedachtenvormen* van C.W. Leadbeater heeft de theosofische literatuur het publiek belangrijke informatie gegeven over onzichtbare gebeurtenissen. Als wij ons vertrouwen in de ideeën die ons tot de Theosofische Vereniging gebracht hebben, niet kwijtgeraakt zijn, beseffen wij dat onze gesprekken op bijeenkomsten, studiegroepen en conferenties, en zelfs informele gesprekken en onderzoekingen aan de maaltijd of tijdens een wandeling, een krachtig effect kunnen hebben op het menselijk bewustzijn, ons eigen en dat van de mensheid in het algemeen. Wij zijn voortdurend ons denken en intellect aan het zuiveren en versterken, of het tegendeel aan het doen; elke dag van ons leven laten wij gedachten die bijdragen aan ware vooruit-

gang of het tegendeel ervan de wereld instromen. Deze vormen van theosofisch werk mogen niet opgevat worden als een routineklus, noch mag hun belang gebagatelliseerd worden. Zij zijn een mate van de verantwoordelijkheid die wij voelen voor de voortgang van de mensheid en van ons begrip van het werk dat wij onder handen hebben.

Wijze mensen hebben ons geleerd dat wij van alles in het leven kunnen leren, van mensen die verkeerde dingen doen evenzeer als van goede mensen, van pijn evenals van plezier. 'Niemand is uw vijand, niemand is uw vriend. Allen gelijkelijk zijn uw leraar.' Als iemand fout handelt, kunnen wij van hem of haar leren wat wij niet moeten doen. Als iemand deugdzaam en goed is, hebben wij een gelegenheid om hem of haar dat na te doen. Spirituele leerlingen leren overal van, van elke omstandigheid, waarbij zij hun aandacht en hun hart geven. Als er in een discussie een domme opmerking gemaakt wordt, stimuleert dat een nader onderzoek van de waarheid. Zowel de saaie als de geniale spreker kunnen bedachtzame vragenstellingen oproepen in het denken van een intelligente en broederlijke luisteraar. Wanneer zowel wat wij het goede noemen als het kwade onze energieën aanwakkeren, worden wij al snel rijper en dus beter in staat anderen een dienst te bewijzen.

Voor een succesvolle bestudering van het leven moet de student uitgerust zijn met een gevoelig, open en alert denkvermogen. Serieuze deelname aan theosofische studie in een geest van samenwerking transformeert het denken in deze richting. Het observeren van het leven en van de vele relaties die wij hebben met onze medemens en met de rest van de natuur zorgt ook voor verdieping van het bewustzijn; anders leren wij misschien oppervlakkig, zonder de noodzakelijke leerstof te assimileren.

In de TS heeft de nadruk altijd gelegen op openheid in de benadering van Waarheid en harmonieuze relaties. Wanneer wij samenwerken in een groep die broederlijk

en harmonisch is, zijn de trillingen die teweeggebracht worden in de innerlijke werelden sterk en helpend. Kwaadwilligheid en bitterheid van enige aard hebben het tegengestelde effect. In haar opstel over *Praktisch Occultisme* benadrukt Mevrouw Blavatsky herhaaldelijk het belang van het feit dat leerlingen vrede hebben met hun hele omgeving, en de noodzaak om op elkaar afgestemd te zijn, waarbij iedere vijandige gedachte wordt verjaagd. Samenwerken in een volkomen broederlijke geest, waarbij een open denkvermogen wordt betracht jegens waarheid, waar die ook vandaan mag komen en in welke vorm die zich ook voordoet, is een eigenschap van werkelijk theosofisch werk.

Het is niet moeilijk mensen te verenigen door geloof in dogma's, of ideeën na te jagen en te filosoferen zonder universeel broederlijke relaties. De Theosofische Vereniging heeft een unieke mogelijkheid om in de voorhoede te zijn van het denken in de wereld, omdat men er aangemoedigd wordt zowel open te zijn bij het zoeken naar Waarheid alsook een ruim en sympathiek hart te hebben. Alleen zo'n groep mensen, getraind in de geest van universaliteit en om de levensmysterieën diepgaand te onderzoeken, kan zich in de voorhoede van vooruitgang bevinden.

Uit: *The Theosophist*, januari 2001
Vertaling: A.M.I.

'Het opperst Zelf werd nooit geboren, kent geen dood,
kwam voort uit niets en niets kwam voort uit Dat,
ongeboren, eeuwig blijvend, onveranderlijk,
blijft Het steeds onbewogen ook als het lichaam sterft.

Als hij die doodt denkt dat Zelf te doden,
of als hij die gedood is denkt dat Het sterven kan,
begrijpen zij Het niet, zij kennen niet de Waarheid,
het eeuwig Zelf kent noch doden, noch gedood worden.

Het Zelf is kleiner dan klein en groter dan groot,
Het woont diep in het hart van ieder wezen;
wie geen begeerte kent en tot rust is gekomen,
die schouwt dat goddelijk Zelf en is van zorg bevrijd.

Zittend snelt Het voort over geheel de aarde,
in slaap verzonken komt Het overal,
wie verder, buiten mij, zou dit goddelijk Zelf nog kennen,
dat Zelf dat vreugde is en dat geen vreugde kent.

Hij die dat goddelijk Zelf door overpeinzing kent,
als zonder lichaam temidden van hen die in een lichaam leven,
onveranderlijk in een wereld van verandering, hoogverheven
en toch aldoordringend; die wijze is bevrijd van leed.

W.H. van Vledder
"Het mysterie van het Zelf, Upanishaden",
Katha Upanishad I.2.18 - I.2.22